

Με τη συγχρηματοδότηση:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΙΔΡΥΜΑ
ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

**ΜΑΖΙ
ΣΤΑΜΕ
ΤΗ
ΣΙΟΤΗ**

4^η Έκθεση

Ιανουάριος – Μάρτιος 2025

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
WOMEN_WATCH

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	2
2.1. Στοιχεία Αναφορών	2
2.1.1. Γενικά Δεδομένα.....	2
2.1.2. Καταγωγή Γυναικών-Επιζωσών Βίας στην Κρήτη	5
2.1.3. Τα δεδομένα του Συνδέσμου	7
2.1.5. Κακοποίηση Παιδιού.....	8
3. Δεδομένα Αναφορών Περιστατικών	10
Περίπτωση Α.....	10
Περίπτωση Β	15
Περίπτωση Γ.....	18
Περίπτωση Δ	22
4. Πολιτικές Ουδετερότητας ως προς το Φύλο	26
Συμπεράσματα	30

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Έκθεση του «Παρατηρητηρίου για τη Βία κατά των Γυναικών στην Κρήτη **WOMEN_WATCH**» αποτελεί την **τέταρτη** μιας σειράς Εκθέσεων και περιλαμβάνει τις δράσεις που υλοποιήθηκαν το πρώτο τρίμηνο του 2025 (01/01-31/03/2025). Το «Παρατηρητήριο» λειτουργεί στο πλαίσιο του Προγράμματος **BUILD**, με Φορέα υλοποίησης τον «Σύνδεσμο Μελών Γυναικών Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου».

Η δράση του «Παρατηρητηρίου» σχετίζεται με τη μελέτη και ανάλυση της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, την καταγραφή δεδομένων καταγγελιών κακοποίησης σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης, καθώς και με την καταγραφή καλών και κακών πρακτικών σε ό,τι αφορά τη συντονισμένη ανταπόκριση Φορέων και επαγγελματιών πρώτης γραμμής, με στόχο τη μεγιστοποίηση της ασφάλειας γυναικών και κοριτσιών. Σε αυτόν τον στόχο, το «Παρατηρητήριο» θέλει να συμβάλλει και μέσω της ενημέρωσης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων επαγγελματιών (Εισαγγελία, Αστυνομία, Δικηγορικοί Σύλλογοι, Ιατροί, Νοσηλεύτές, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Ψυχολόγοι).

Η παρούσα Έκθεση αναφέρεται στο διάστημα Ιανουαρίου-Μαρτίου 2025, στη διάρκεια του οποίου συνεχίστηκε η καταγραφή περιστατικών κακοποίησης σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης. Πραγματοποιείται, επίσης, σύγκριση με τα δεδομένα των προηγούμενων περιόδων αναφοράς για το 2024 και το 2023. Επιπλέον, γίνεται ανάλυση του ρόλου των Πολιτικών Ουδετερότητας ως προς το Φύλο. Η Έκθεση κλείνει με την παρουσίαση συμπερασμάτων με στόχο την καλύτερη και πιο συντονισμένη ανταπόκριση στο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών.

2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

2.1. Στοιχεία Αναφορών

2.1.1. Γενικά Δεδομένα

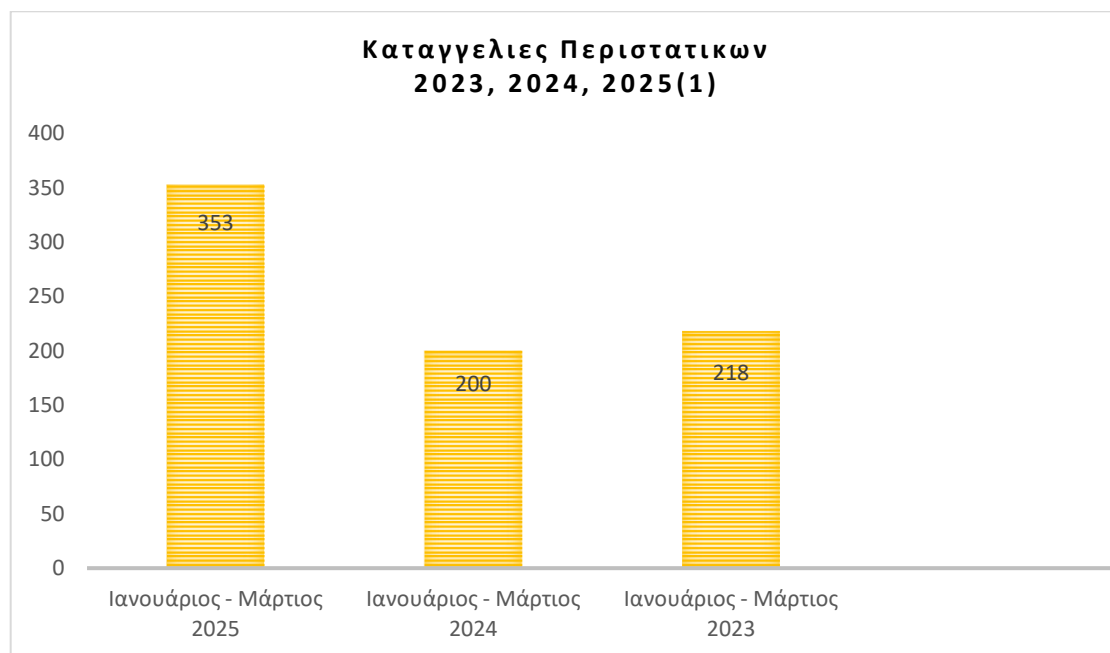
Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025, τα περιστατικά βίας κατά των γυναικών που αναφέρονται στις Αστυνομικές Αρχές στην Κρήτη, εμφανίζονται αυξητικά σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Η τάση αυτή καταγράφεται σε όλη την Περιφέρεια, με το Ηράκλειο να συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά περιστατικών. Στην παρούσα

ανάλυση παρουσιάζονται τα διαθέσιμα δεδομένα, με στόχο την κατανόηση των χαρακτηριστικών της ενδοοικογενειακής βίας στο νησί.

Η καταγραφή των περιστατικών βίας κατά των γυναικών για το πρώτο τρίμηνο του 2025 (από 1/1/2025 μέχρι και 31/03/2025) περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία αναφορικά με την καταγωγή των θυμάτων (ημεδαπές και αλλοδαπές), αλλά και κατά ηλικιακή ομάδα. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα, η πλειονότητα των περιστατικών που γνωστοποιούνται στις Αρχές, αφορά κυρίως σε ημεδαπές γυναίκες, συγκριτικά με τις αλλοδαπές. Παράλληλα, τα μεγαλύτερα ποσοστά αναφορών στις Αρχές καταγράφονται στις ηλικίες 35-45 ετών, όπως φαίνεται να γινόταν και τα προηγούμενα έτη (βλ. 3η Έκθεση Παρατηρητηρίου).

Τα δεδομένα για το πρώτο τρίμηνο του 2025 εμφανίζονται αυξητικά σε επίπεδο καταγγελιών στην Κρήτη, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες περιόδους των ετών 2024 και 2023. Η συνολική τάση εμφανίζεται να είναι ανοδική σε ολόκληρη την Περιφέρεια, με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου να συνεχίζει να ακολουθεί μία σταθερά αυξητική πορεία.

Εικόνα 1 Καταγγελίες περιστατικών Κρήτη 2023, 2024, 2025 (στοιχεία ΕΛΑΣ)

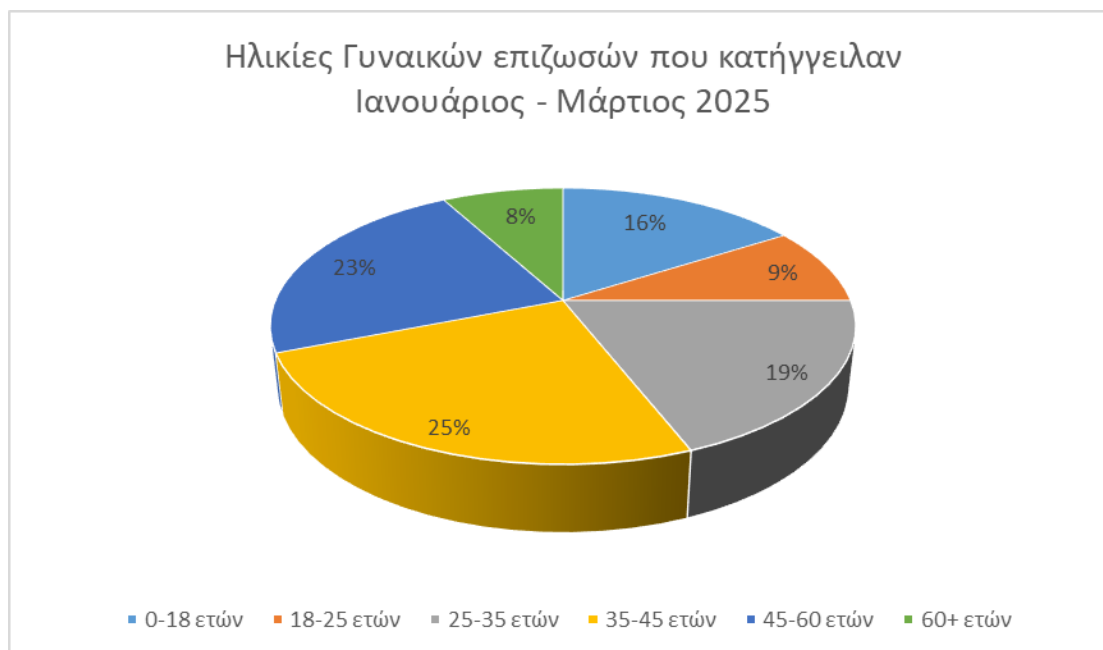

Εικόνα 2 Καταγγελίες περιστατικών ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2023,2024,2025 (στοιχεία ΕΛΑΣ)

Για τις Περιφερειακές Ενότητες Ρεθύμνου και Λασιθίου αντίστοιχα, εμφανίζεται επίσης αύξηση, γεγονός που ίσως οφείλεται και στην έναρξη δραστηριότητας Τμημάτων Ενδοοικογενειακής Βίας σε αυτές. Στην Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ωστόσο, καταγράφεται πολύ μεγαλύτερη αύξηση στις καταγγελίες σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Αύξηση που χρήζει περαιτέρω ανάλυσης ως προς τους παράγοντες που την προκάλεσαν.

Επιπλέον, προκύπτει ότι το 73% των καταγγελιών περιστατικών στην περίοδο αναφοράς, αφορά γυναίκες ως θύματα, ενώ μόνο το 27% αφορά άνδρες. Τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι η ενδοοικογενειακή βία έχει κατά μεγάλο ποσοστό τις γυναίκες ως «θύματα», συνέπεια των αντιλήψεων της κοινωνίας (πατριαρχική κοινωνία), αλλά και της ιστορικότητας του φαινομένου τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς.

Το διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζει την ηλικιακή διαστρωμάτωση των γυναικών που κατήγγειλαν περιστατικά βίας. Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό καταγγελιών συγκεντρώνεται στις ηλικίες μεταξύ 35-45 ετών (25% καταγγελιών), ενώ ακολουθεί η ηλικιακή κατηγορία 45-60 ετών (23%). Συνολικά, το 50% των καταγγελιών γίνεται από γυναίκες ηλικίας 35-60 ετών, ενώ το 16% σχετίζεται με περιστατικά κακοποίησης σε παιδιά 0-18 ετών. Αυτό το ηλικιακό φάσμα καλύπτει και το πλαίσιο της παιδικής κακοποίησης, ένα εξαιρετικά σοβαρό φαινόμενο.

Εικόνα 3 Πηγή: Στοιχεία Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης 05.2025

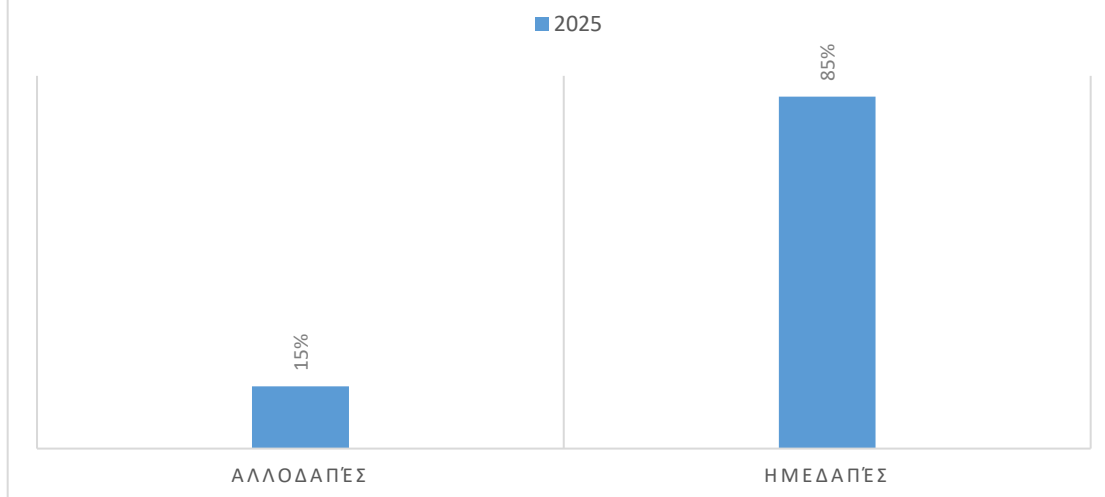
2.1.2. Καταγωγή Γυναικών-Επιζωσών Βίας στην Κρήτη

Η πλειονότητα των γυναικών που καταγγέλλουν, σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα, είναι γυναίκες ημεδαπές, σε ποσοστό 85%, ενώ μόνον το 15% των γυναικών που κατήγγειλαν το πρώτο τρίμηνο 2025 ήταν αλλοδαπές.

Αυτά τα ποσοστά χρήζουν περισσότερης έρευνας σε ότι αφορά την «ανισορροπία» στις καταγγελίες, ως προς τα κίνητρα, τα εμπόδια και τη δυνατότητα καταγγελίας. Είναι σημαντικό να τονιστεί σχετικά με την προστασία αλλοδαπών γυναικών ή μεταναστριών, ότι θα πρέπει οι επαγγελματίες και Φορείς υποδοχής καταγγελίας να έχουν πολιτισμική ευαισθησία ως προς τη διευκόλυνσή τους στο να καταγγείλουν και να προστατευθούν αποτελεσματικά. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ως προς την καταγωγή των αλλοδαπών γυναικών που κατήγγειλαν περιστατικά κακοποίησης.

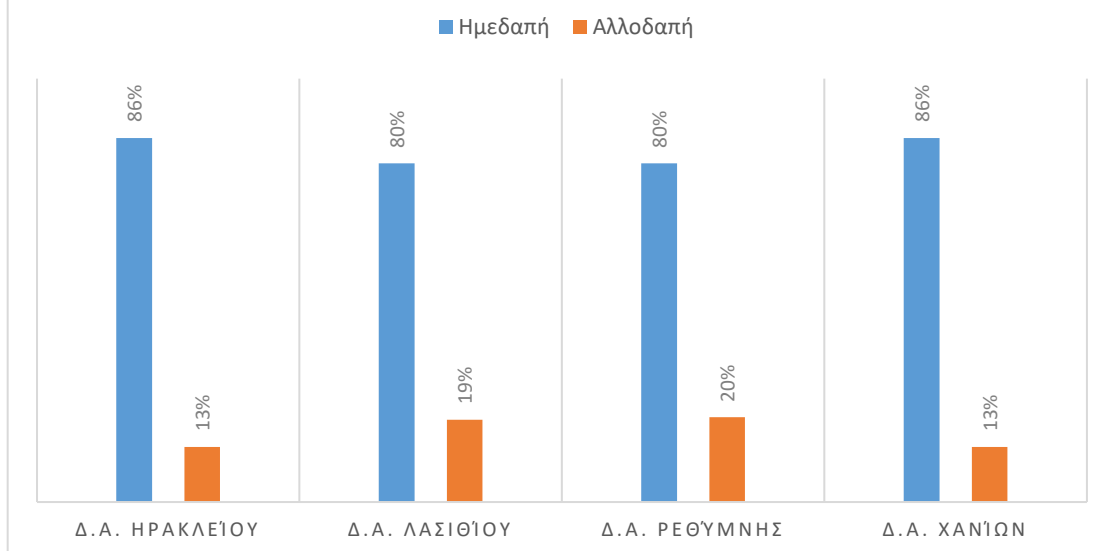

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΣΕ ΗΜΕΔΑΠΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΓΥΝΑΪΚΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Εικόνα 4 Περιστατικά βίας κατά των γυναικών Ιανουάριος - Μάρτιος 2025 στην Κρήτη. Ημεδαπές / Αλλοδαπές Γυναίκες

ΗΜΕΔΑΠΕΣ / ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ

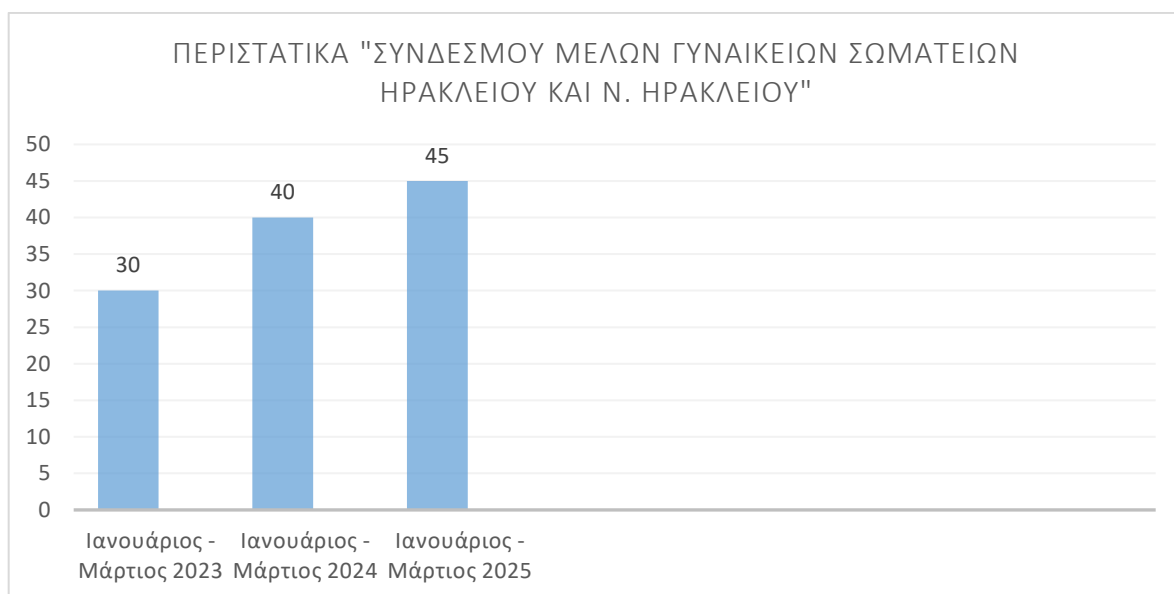

Εικόνα 5 Πηγή: Στοιχεία Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης 05.2025

2.1.3. Τα δεδομένα του Συνδέσμου

Οι καταγγελίες που δέχθηκε ο “Σύνδεσμος” κατά την περίοδο αναφοράς (Ιανουάριος–Μάρτιος 2025) κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα σε σχέση με προηγούμενες χρονιές, αν και ελάχιστα αυξημένες. Αναλυτικότερα, καταγράφηκαν 45 καταγγελίες, το 60% των οποίων οδηγήθηκε σε επίσημη καταγγελία στην Ελληνική Αστυνομία, τόσο στο Ηράκλειο όσο και σε άλλες Περιφερειακές Ενότητες στην Κρήτη. Οι καταγγελίες το 2024 ήταν 40, ενώ το 2023 ήταν 30.

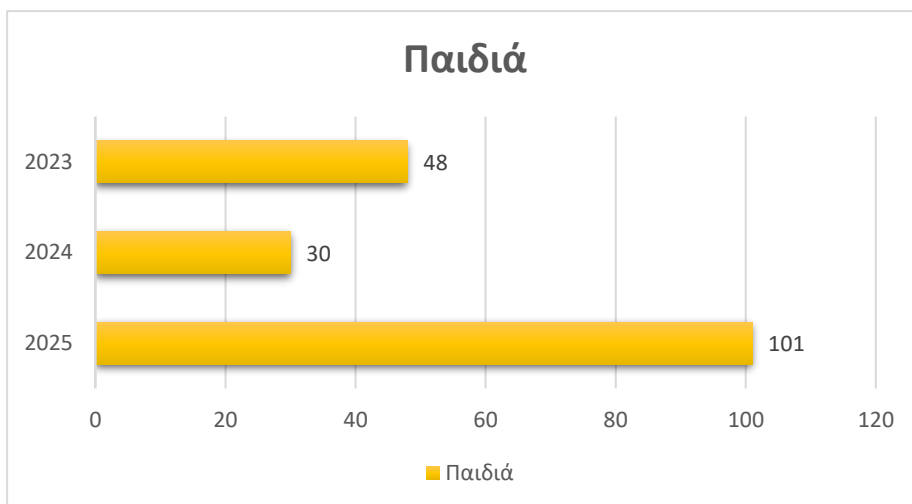
Εικόνα 6 Πίνακας 3: Μέσω της Γραμμής SOS-Helpline στα τηλέφωνα: 28102112121, 8011116000, 69743011011

Συνολικά, κατά το 1^ο τρίμηνο 2025 καταγράφηκε 33% αύξηση καταγγελιών σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2023 και 11% σε σχέση με το 2024. Και για το 2025 φαίνεται μια αυξητική τάση σε σχέση με τις καταγγελίες ενδοοικογενειακής βίας στον “Σύνδεσμο”.

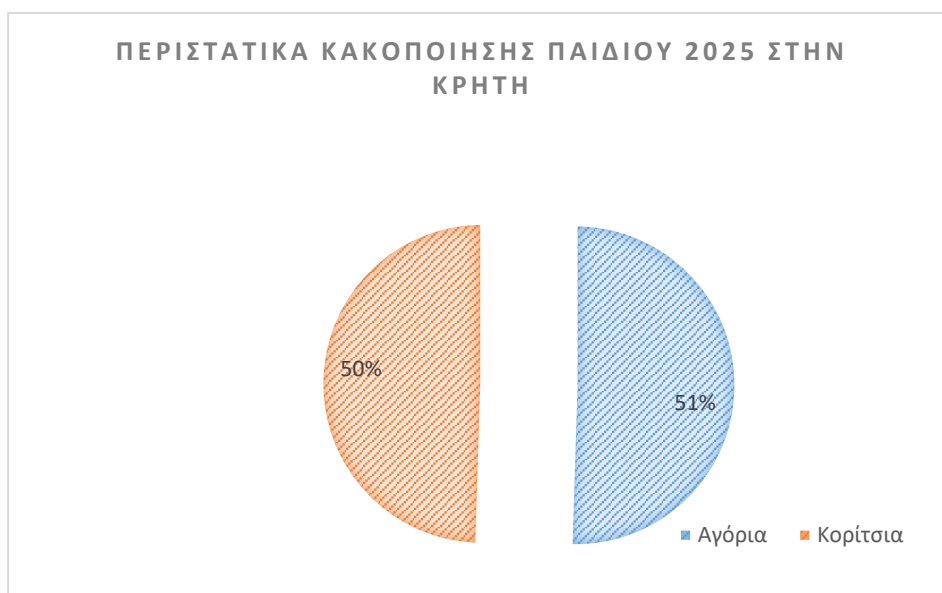
2.1.5. Κακοποίηση Παιδιού

Αξίζει να υπογραμμιστεί η αξιοσημείωτη αύξηση καταγγελιών κακοποίησης παιδιών (0-18 ετών) η οποία παρατηρήθηκε κατά το 2025. Από τα δεδομένα προκύπτει το εξαιρετικά ανησυχητικό ποσοστό αύξησης κατά 76%, υπερδιπλάσιο σε σχέση με το 2023 και το 2024 (βλ. Εικόνα 8), που επικεντρώνεται στις ηλικίες 0-13 ετών.

Εικόνα 8 Συνολικά περιστατικά κακοποίησης παιδιών στην Κρήτη 2023, 2024, 2025

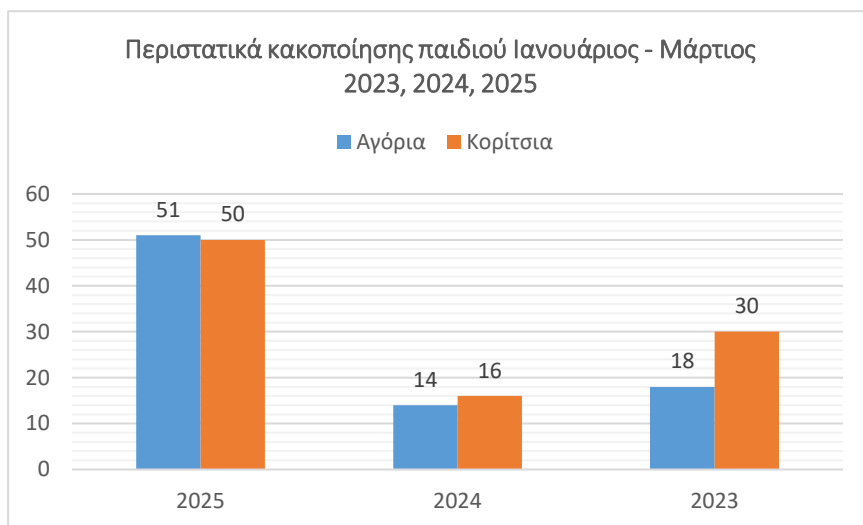
Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι οι καταγγελίες είναι μοιρασμένες ανά φύλο, δείχνοντας ότι πλήττονται αγόρια και κορίτσια από το φαινόμενο.

Εικόνα 7 Περιστατικά κακοποίησης παιδιών στην Κρήτη 2025

Σε σύγκριση, εξάλλου, με προηγούμενα χρόνια, οπότε κυρίως τα κορίτσια πλήττονταν από το φαινόμενο, το 2025 οι καταγγελίες ανά φύλο εμφανίζεται ισομερώς κατανεμημένες.

Εικόνα 9 Περιστατικά κακοποίησης παιδιών στην Κρήτη Ιανουάριος - Μάρτιος 2023, 2024, 2025

Τα δεδομένα αυτά κρίνονται **ιδιαιτέρως ανησυχητικά** και χρήζουν περαιτέρω αξιολόγησης τόσο σε επίπεδο 12μήνου όσο και σε επίπεδο σοβαρότητας περιστατικών και είδους κακοποίησης.

3. Δεδομένα Αναφορών Περιστατικών

Σε αυτό το κεφάλαιο της Έκθεσης παρουσιάζονται τα κυριότερα δεδομένα αναφορών περιστατικών που καταγράφηκαν στο «Παρατηρητήριο» για το διάστημα Ιανουαρίου–Μαρτίου 2025. Συνολικά έγιναν 15 αναφορές περιστατικών, εκ των οποίων αναλύονται 5, δίδοντας έμφαση σε περιπτώσεις όπου είναι αναγκαία η συνεργασία και διασύνδεση των εμπλεκόμενων Φορέων, με στόχο την ασφάλεια των επιζωσών. Επισημαίνεται ότι, για την ανάλυση των αναφορών ακολουθήθηκαν όλες οι σχετικές διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων των καταγγελλουσών.

Περίπτωση Α

1. Περιγραφή Περιστατικού

Επιζώσα ενδοοικογενειακής βίας και μητέρα δύο ανήλικων παιδιών προσήλθε σε Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών σε κατάσταση έντονης ψυχοσωματικής επιβάρυνσης, αναφέροντας σοβαρό ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας, από τον σύζυγό της. Η γυναίκα έχει δύο παιδιά, τα οποία απέκτησε, το ένα με τον θύτη και το άλλο από τον προηγούμενο γάμο της.

Το ζευγάρι αποφάσισε να είναι σε διάσταση, ενώ τέθηκαν ασφαλιστικά μέτρα μέσω προσωρινής διαταγής αναφορικά με την προσωρινή ανάθεση επιμέλειας & επικοινωνίας για το ένα ανήλικο κοινό τους τέκνο. Από τη στιγμή που το ζευγάρι βρέθηκε σε διάσταση, ακολούθησε μια σειρά κακοποιητικών επεισοδίων και αντί μηνύσεων.

Ένα από τα πιο έντονα περιστατικά έλαβε χώρα εντός της οικογενειακής οικίας και παρουσία των ανήλικων τέκνων. Ο σύζυγός προέβη σε απόπειρα βιασμού και άσκηση σεξουαλικής βίας εις βάρος της, μπαίνοντας στην οικία χωρίς τη θέλησή της, εκμεταλλευόμενος το χρονικό διάστημα που παραλαμβάνει τον ανήλικο. Παραβίασε τις οδηγίες των ασφαλιστικών μέτρων (προσωρινή διαταγή για ανάθεση επιμέλειας και επικοινωνίας), τα οποία όριζαν την παραλαβή & επιστροφή του παιδιού εκτός της οικίας της πρώην συζύγου (στην είσοδο του σπιτιού) και ενώ τα ανήλικα βρίσκονταν στον ίδιο χώρο. Η γυναίκα δήλωσε ότι η ίδια αντέδρασε έντονα και κατάφερε να διαφύγει από τον χώρο με τη συνδρομή των παιδιών, κι ιδίως του μεγαλύτερου και καταφεύγοντας εκτός της οικείας. Ακολούθως η ίδια υπέβαλε μήνυση κατά του συζύγου της για το αδίκημα της ενδοοικογενειακής βίας, αναφερόμενη και στην απόπειρα βιασμού.

Κάποιες ημέρες αργότερα, η γυναίκα προσήλθε σε Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών, με εμφανή σημάδια σωματικής και ψυχικής εξάντλησης. Επιπλέον, ανέφερε ότι η βίαιη συμπεριφορά του συζύγου αποτελούσε πάγιο μοτίβο στη μεταξύ τους σχέση,

με επαναλαμβανόμενα περιστατικά λεκτικής, ψυχολογικής και σωματικής κακοποίησης, τα οποία είχαν επιδεινωθεί κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα.

Δεδομένου ότι η μητέρα είχε αναφέρει πολλές φορές τις ανησυχίες της για το παιδί, έχουν επίσης διαταχθεί & διενεργηθεί αλληπάλληλες κοινωνικές έρευνες, από διαφορετικές κοινωνικές υπηρεσίες όμορων περιοχών και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, για τις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών και έχει οριστεί η εκτίμηση της ψυχολογικής τους κατάστασης από εξειδικευμένη Δημόσια Υπηρεσία όπου οι δικαστικές διαδικασίες ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 2024, με το ραντεβού για την εξέταση του ανηλίκου να ορίζεται τον Απρίλιο του 2025 κι έκτοτε, εξ αναβολής πιθανά για τον Ιούλιο του 2025. Το σύνολο των ενεργειών αναμένεται να ολοκληρωθούν πριν το τέλος 2025.

Η επιζώσα, σε κάποιο από τα προγραμματισμένα ραντεβού στην Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών, εξέφρασε τις έντονες ανησυχίες της για την ευημερία του παιδιού, αιτήθηκε την άμεση παροχή προστασίας για την ίδια και τα παιδιά της, ενώ ανέφερε υπόνοιες περί σεξουαλικής παραβίασης του ενός ανήλικου τέκνου. Η Υπηρεσία ακολούθησε τη διαδικασία που προβλέπεται με τη σύνταξη ενημερωτικού εγγράφου προς τις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές, όπου διατάχθηκε νέα κοινωνική έρευνα από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Επιπλέον το ανήλικο τέκνο, παρουσίασε έντονα αρνητική διάθεση (με βία κατά του εαυτού του) γεγονός το οποίο κινητοποίησε τη γυναίκα ζητώντας υποστήριξη. Της συστάθηκε να απευθυνθεί στην Αστυνομία, ζητώντας να εξεταστεί το ανήλικο από ειδικό Ψυχολόγο. Η αρχική απάντηση της Αστυνομίας ήταν η μη αναγνώριση της κακοποίησης, και πήρε τις παρακάτω απαντήσεις: «εφόσον αυτά έχουν καταγραφεί θα εξεταστούν» και τώρα «δεν καταλαβαίνουμε που βρίσκεται η βία. Ένας πατέρας θέλει εντέχνως (αναφερόμενοι στο ότι είπε ψέματα στο παιδί για να το πείσει να πάει μαζί του) να δει το παιδί του, διότι η μητέρα, του στερεί την επιμέλεια αυτού. Στερεί από έναν πατέρα το παιδί του, οδηγώντας το στην πατρική αποξένωση». Η αντίληψη που υπήρχε ήταν ότι επρόκειτο για διαμάχες εντός ενός «συγκρουσιακού διαζυγίου».

2. Ανάλυση περιστατικού

Το εν λόγω περιστατικό χαρακτηρίζεται, από αλληλουχία γεγονότων και έντονες διαμάχες και συγκρούσεις μεταξύ των συζύγων/συντρόφων. Η επιζώσα, όντας θύμα κατ' επανάληψιν κακοποιητικών συμπεριφορών, εκτός των άλλων, καταγγέλλει και κακοποίηση (πιθανόν σοβαρή) του ανήλικου τέκνου της.

Η κακοποίηση δεν είναι ένα μεμονωμένο και απλό περιστατικό. Η καταγγελία συνήθως γίνεται από την επιζώσα μετά από μια σειρά κακοποιητικών συμπεριφορών

εναντίον της, οι οποίες μάλιστα στην συγκεκριμένη περίπτωση συνέβαιναν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ειδικά σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν αλληπάλληλες καταγγελίες, οι υπηρεσίες πρώτης υποδοχής καταγγελίας οφείλουν να καταγράψουν τα δεδομένα αξιολογώντας και τον κίνδυνο για την ασφάλεια της επιζώσας. Οφείλουν, να καταγράψουν με μεγάλη λεπτομέρεια, χωρίς κριτική και με ενσυναίσθηση της φόρτισης που έχει η καταγγέλλουσα, όλα τα στοιχεία της καταγγελίας. Παρόλα αυτά, προκύπτουν σημαντικά ζητήματα λόγω του μη συντονισμού και της μη συσχέτισης στοιχείων και δεδομένων. Έτσι είναι πολύ εύκολο να προκύψουν αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις οι οποίες μπορεί να επιβαρύνουν την κατάσταση της επιζώσας ή και των παιδιών της (όπου υπάρχουν). Αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις από τα στελέχη πρώτης υποδοχής (ή άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες), είναι δυνατόν να επιφέρουν αρνητικό αντίκτυπο σε μια πορεία προστασίας της επιζώσας και των παιδιών της.

Είναι σημαντικό η κάθε γυναίκα, τόσο πριν την κάθε καταγγελία όσο και μετά από αυτήν, να μπορεί να λαμβάνει υποστήριξη από εξειδικευμένες Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών¹ και από στελέχη-επιστημονικό προσωπικό το οποίο έχει εξειδικευμένη κατάρτιση σε ότι αφορά στην έμφυλη βία, την κακοποίηση, την ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία. Έτσι, μπορούν να αποφευχθούν οι όποιες αστοχίες σε ότι αφορά τη διαχείριση της περίπτωσης, τόσο λόγω άγνοιας της ίδιας αναφορικά με τα δικαιώματά της (ακόμα και όσα προκύπτουν εκ του νόμου), σφάλματα στη διαχείριση. Έτσι ο ρόλος των Υπηρεσιών Υποστήριξης Επιζωσών είναι κομβικός στο να μπορεί να ενδυναμώνεται η γυναίκα στις επιλογές της, ώστε να μην υπάρχουν «πισωγυρίσματα» και απόσυρση καταγγελίας (λόγω άμεσης ή έμμεσης θυματοποίησης).

Το περιστατικό αυτό σχετίζεται με σοβαρή μορφή ενδοοικογενειακής βίας με χαρακτηριστικά σεξουαλικής κακοποίησης, σωματικής βίας, ψυχολογικής επιβολής και δυνητικής έκθεσης ανηλίκων σε κακοποιητικές συμπεριφορές. Η επιζώσα υπήρξε θύμα απόπειρας βιασμού από τον σύζυγό της, παρουσία των παιδιών. Τα δύο παιδιά της έχουν εκτεθεί πολλαπλώς σε έντονο τραυματικό βίωμα, γεγονός που κάνει το μικρότερο παιδί να φοβάται να περάσει χρόνο με τον πατέρα του (ο οποίος είναι και ο θύτης), όπως ορίζει η από κοινού επιμέλεια που έχει συμφωνηθεί. Αυτό καθιστά άλλωστε αναγκαία και την διερεύνηση των παιδιών, αλλά και την ψυχολογική τους υποστήριξη. Η επιζώσα κατάφερε να ζητήσει βοήθεια, ενώ, σύμφωνα με την ίδια, το περιστατικό δεν ήταν μεμονωμένο. Η κακοποιητική συμπεριφορά του συζύγου ήταν

¹ Συμβουλευτικά Κέντρα ή Πιστοποιημένοι Φορείς Υποστήριξης Επιζωσών όπως ο “Σύνδεσμος Μελών Γυναϊκών Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου”.

επαναλαμβανόμενη, και το συγκεκριμένο επεισόδιο φαίνεται να αποτελούσε ίσως μια κορύφωση μιας μακροχρόνιας δυναμικής εξουσίας και ελέγχου. Συνεπώς, η ανάγκη της γυναίκας για ψυχολογική στήριξη, προστασία και αποκατάσταση της αξιοπρέπειάς της είναι άμεση και επιτακτική. Επιπλέον, η ανάγκη για ειδική ψυχολογική παρέμβαση στα παιδιά είναι κρίσιμη, ώστε να προληφθεί η εγκατάσταση ψυχικού τραύματος ή η επανάληψη του κύκλου βίας στη δική τους ενήλικη ζωή.

3. Συστάσεις

ι. Συντονισμός ενεργειών και παρακολούθηση υπόθεσης

Είναι επιτακτική η ανάγκη συντονισμού των Υπηρεσιών Πρώτης Γραμμής κατά την υποδοχή μίας καταγγελίας ή ακόμα περισσότερο στην περίπτωση που υπάρχει σειρά καταγγελιών με εμπλοκή ανηλίκων (ως μαρτύρων κακοποιητικών συμπεριφορών). Τα στελέχη υποδοχής καταγγελίας θα πρέπει να γνωρίζουν (που κατά κανόνα τα στελέχη Τμημάτων Ενδοοικογενειακής βίας της ΕΛΑΣ γνωρίζουν) τον τρόπο συλλογής στοιχείων κατά την υποδοχή καταγγελίας. Παρόλα αυτά, είναι σημαντικό να υπάρχει και συσχέτιση δεδομένων με προηγούμενες καταγγελίες, τόσο στα οικεία Αστυνομικά Τμήματα όσο και σε Αστυνομικά Τμήματα άλλης περιοχής. Είναι, λοιπόν, αναγκαία η δημιουργία πληροφοριακού συστήματος καταγραφής και διαχείρισης δεδομένων καταγγελιών στο οποίο δύνανται να έχουν πρόσβαση (με δικαιώματα χρήσης) όλες οι Υπηρεσίες Πρώτης Γραμμής που εμπλέκονται (με τη συναίνεση της επιζώσας). Η συναίνεση της επιζώσας κρίνεται αναγκαία ώστε να υπάρχει η σωστή διαχείριση των ευαίσθητων δεδομένων από Υπηρεσίες Πρώτης Γραμμής. Η «καλή πρακτική» του Βελγίου² μπορεί να είναι και ο «οδηγός» για την επίλυση του ζητήματος διαχείρισης των προσωπικού χαρακτήρα δεδομένων από τις Υπηρεσίες Πρώτης Ανταπόκρισης σε μια καταγγελία.

Τα στελέχη υποδοχής καταγγελιών είναι ανάγκη να γνωρίζουν όλα τα δεδομένα (και όχι *μόνον* κατά δήλωσίν της καταγγέλλουσας) και να αποφεύγονται αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις επί του περιστατικού από τα στελέχη. Οι αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις, μπορεί να είναι αποτέλεσμα της εμπειρίας της υπηρεσίας, παρόλα αυτά, δεν θα πρέπει να επηρεάζουν τη διαδικασία.

Η διεπιστημονικότητα αποτελεί τον καταλύτη στην αποφυγή τέτοιου είδους σφαλμάτων, καθόσον επαγγελματίες διαφορετικών ειδικοτήτων θα μπορούν, αν

² Τροπολογία στη νομοθεσία για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής / έμφυλης βίας ή βίας κατά των παιδιών επιτρέπει τη διαχείριση ακόμα και ευαίσθητου χαρακτήρα προσωπικών δεδομένων από τις Υπηρεσίες Υποδοχής Καταγγελίας, αλλά και τις Υπηρεσίες Πρώτης Γραμμής, προς όφελος της ασφάλειας και ευημερίας της επιζώσας. Βλ. περισσότερα: https://dpoassociates.eu/en/flemish-decree-provides-legal-basis-for-processing-personal-data/?utm_source=chatgpt.com.

συνεργάζονται, να συντονίζονται ώστε να αποφεύγονται σφάλματα ή επιβαρυντικές ενέργειες ως προς τη γυναίκα ή το παιδί που καταγγέλλει.

Στο πλαίσιο της συντονισμένης ανταπόκρισης, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο επιτρέπει τη δημιουργία «ομάδων παρέμβασης» από επαγγελματίες διαφορετικών ειδικοτήτων (Αστυνομία, Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζώσας, στέλεχος ΚΥ εφόσον εμπλέκεται εκ της υποθέσεως) η οποία θα συντονίζεται από την οικεία Εισαγγελία. Σε αυτό το σημείο, το παράδειγμα συντονισμού υπηρεσιών στην Εσθονία και τη Νορβηγία-για τα παιδιά-αποτελεί ένα εφικτό πλαίσιο προσαρμόσιμο στα ελληνικά δεδομένα.

ii. Πραγματογνωμοσύνες σε παιδιά

Όταν υπάρχει καταγγελία από την επιζώσα για κακοποιητική συμπεριφορά ως προς το παιδί, θα πρέπει να γίνεται αξιολόγηση του περιστατικού το συντομότερο δυνατόν από ειδικό. Η επιλογή και απόφαση του ειδικού και της διαδικασίας θα πρέπει να γίνεται από κάποιον που «συντονίζει» την υπόθεση (Εισαγγελία Ανηλίκων, Τμήμα Ενδοοικογενειακής Βίας της ΕΛΑΣ ή ακόμα και ομάδα επαγγελματιών – task force). Τόσο η καθυστερημένη ανταπόκριση, όσο και η μη αξιολόγηση (διότι το στέλεχος υποδοχής εσφαλμένα μπορεί να κρίνει ότι ίσως να μην είναι «σοβαρή η καταγγελία») θέτουν σε μεγάλο κίνδυνο τόσο την επιζώσα όσο και το παιδί. Οι Υπηρεσίες Πρώτης Ανταπόκρισης θα πρέπει να γνωρίζουν άμεσα τη σοβαρότητα της εκάστοτε καταγγελίας, είτε μέσω δικανικής συνέντευξης είτε μέσω της διενέργειας αξιολόγησής του παιδιού από ειδικό πραγματογνώμονα. Η πλήρης υιοθέτηση στην πράξη του Εθνικού Πρωτοκόλλου διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης παιδιών, αποτελεί μια σταθερά για τη βελτίωση της ανταπόκρισης.

iii. Προστασία Ανηλίκων

Η προστασία ανηλίκων από την κακοποίηση αποτελεί άμεση προτεραιότητα όλων των Υπηρεσιών. Οι διαδικασίες που είναι ανάγκη να ακολουθούνται κατ' εφαρμογή του νόμου και το πλαίσιο της κάθε υπόθεσης, θα πρέπει να στοχεύουν στην ευημερία των παιδιών και τη μεγιστοποίηση της προστασίας τους. Οι διαδικασίες αυτές δεν θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο κρίσης του κάθε στελέχους, επηρεάζοντας το τελικό αποτέλεσμα από τυχόν λάθος αξιολογήσεις. Και πάλι εδώ η ανάγκη συντονισμού υπηρεσιών προβάλλει ως βασική απαίτηση. Οι αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις (περί επιμέλειας ή περί γονεϊκότητας ή αποξένωσης) δυνητικά μπορεί να αποτελέσουν «ολέθρια» λάθη σε μια διαδικασία η οποία ίσως να αποβεί εξαιρετικά περίπλοκη και ζημιογόνα για τη μητέρα και πολύ περισσότερο για το παιδί.

Περίπτωση Β

1. Περιγραφή Περιστατικού

Κατά τα μεσάνυχτα, η Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών ειδοποιήθηκε από οικείο πρόσωπο επιζώσας ότι έχει συνοδεύσει φίλη της στα Επείγοντα Δημόσιου Νοσοκομείου μεγάλου αστικού κέντρου, η οποία είναι θύμα σοβαρής σωματικής κακοποίησης.

Η γυναίκα, εμφανώς σοκαρισμένη και τραυματισμένη, προσήλθε στο Νοσοκομείο με συνοδεία οικείων προσώπων της, αναζητώντας ιατρική φροντίδα μετά από έντονο επεισόδιο βίας από τον πρώην σύντροφο της. Ο θύτης κατά τη διάρκεια της βόλτας τους με αυτοκίνητο, άρχισε να την βρίζει, να κάνει επικίνδυνους ελιγμούς, ενώ την είχε χτύπησε βίαια, απειλώντας τη ζωή της και παίρνοντας το κινητό της τηλέφωνο, με την ίδια να φεύγει, τρέχοντας στο δρόμο, αναζητώντας βοήθεια και κάλεσε την αστυνομία από ένα βενζινάδικο. Η γυναίκα μεταφέρθηκε στο πλησιέστερο Αστυνομικό Τμήμα για να υποβάλει μήνυση. Από εκεί, όμως, μεταφέρθηκε τελικά σε άλλα δύο Αστυνομικά Τμήματα, για να καταλήξει στο αρμόδιο Γραφείο Ενδοοικογενειακής Βίας και να υποβάλει την καταγγελία. Ο θύτης τελικά συνελήφθη από την Αστυνομία στο πλαίσιο της αυτόφωρης διαδικασίας. Παράλληλα, η γυναίκα εξετάστηκε και από ιατροδικαστή. Της προτάθηκε η εγκατάσταση του panic button καθώς δεχόταν απειλές κι από οικεία πρόσωπα του θύτη στο παρελθόν. Καθώς όμως το τηλέφωνό της ήταν εντός του αυτοκινήτου του θύτη δεν μπορούσε να έχει πρόσβαση, ούτε και να το λάβει καθώς «επειδή ο θύτης ήταν σε αυτόφωρη διαδικασία, δεν θα μπορούσαν να ανοίξουν το αυτοκίνητό του». Της συνέστησαν την αγορά νέου κινητού.

Την επόμενη ημέρα το μεσημέρι η κατάσταση υγείας της επιδεινώθηκε όποτε μετέβη σε πλησιέστερο Νοσοκομείο για ιατρική εκτίμηση. Από τα Επείγοντα του Νοσοκομείου κάλεσε η φίλη της την Υπηρεσία Υποστήριξης προκειμένου να ενημερωθεί για την πορεία των διαδικασιών, για τα δικαιώματά της και να υποστηριχθεί ψυχολογικά, καθώς το επόμενο πρωί θα γινόταν η εκδίκαση του αυτοφώρου. Κατά την εξέτασή της στα επείγοντα του νοσοκομείου, διαπιστώθηκε ότι έχει σπασμένα πλευρά, ενώ θεωρήθηκε αναγκαία η νοσηλεία της στο νοσοκομείο για νευρολογική εκτίμηση, καθώς είχε απώλεια μνήμης, σύγχυση και δυσκολία συγκέντρωσης και προσοχής. Η ίδια δεν μπόρεσε, για τους παραπάνω ιατρικούς λόγους, να παραστεί στην εκδίκαση του αυτοφώρου. Στον θύτη ορίστηκαν περιοριστικοί όροι και το Δικαστήριο ανέβαλε την περαιτέρω εκδίκαση της υπόθεσης για τους επόμενους μήνες. Σε όλη αυτήν τη διαδικασία, η ωφελούμενη δεν είχε το προσωπικό της τηλέφωνο (που έφερε μαζί της το βράδυ του περιστατικού), ενώ όλες οι επικοινωνίες με τους αρμοδίους, γινόταν μέσω των κινητών τηλεφώνων οικείων προσώπων. Επίσης, ο ψυχίατρος του Νοσοκομείου, την εξέτασε στο δωμάτιο

παρουσία των υπόλοιπων θαμώνων και της χορήγησης φαρμακευτικής αγωγή λόγω «μετατραυματικού στρες». Η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη.

2. Ανάλυση περιστατικού

Αυτό το περιστατικό επισημαίνει την κρισιμότητα εφαρμογής διαδικασιών προστασίας του θύματος, αλλά και τον κομβικό ρόλο του Τομέα της Υγείας στην προστασία θυμάτων βίας. Η γυναίκα κατάφερε να ξεφύγει από μια έντονη κακοποιητική κατάσταση, σε κατάσταση σοκ και ψυχολογική επιβάρυνση.

Η γυναίκα «κλήθηκε» να μεταβεί σε τρία Αστυνομικά Τμήματα ώστε να ολοκληρώσει την καταγγελία της, διακυβεύοντας την ασφάλειά της και την ψυχική της υγεία. Μετά την καταγγελία, δεν ήταν εφικτό να αποκτήσει εκ νέου πρόσβαση στο κινητό της τηλέφωνο (για την εγκατάσταση panic button) αφού ήταν εντός του οχήματος του θύτη, ο οποίος βρισκόταν υπό αυτόφωρη κράτηση και δεν θα μπορούσε να έχει πρόσβαση στο όχημά του.

Επιπλέον στο νοσοκομείο, πραγματοποιήθηκε ψυχιατρική εκτίμηση σε χώρο που δεν ήταν ο κατάλληλος για τέτοιου είδους περιστατικά.

3. Συστάσεις

ι. Πρόσβαση στην καταγγελία και ο ρόλος της Μονάδας Υγείας

Είναι πολύ σημαντικό μια γυναίκα να μπορεί να καταγγέλλει με ευκολία και αποτελεσματικότητα. Είναι ανάγκη να υπάρχουν το δυνατόν περισσότερα και ικανά στελεχωμένα Τμήματα Ενδοοικογενειακής Βίας που θα μπορούν να λαμβάνουν την καταγγελία εύκολα και αποτελεσματικά για την κάθε επιζώσα. Εξίσου σημαντικό είναι ότι όταν μια γυναίκα αποφασίζει να καταγγείλει, θα πρέπει να έχει διαρκή υποστήριξη, τόσο σε νομικό πλαίσιο όσο και σε ψυχολογικό, ώστε να γνωρίζει πολύ καλά το πλαίσιο στο οποίο αποφασίζει να λειτουργήσει.

Οι Μονάδες Υγείας που καλούνται να γνωματεύσουν σε περιστατικό κακοποίησης, να κάνουν την ενδεδειγμένη εξέταση ώστε να γίνεται σωστή αξιολόγηση. Οι επαγγελματίες υγείας χρειάζεται να γνωρίζουν τόσο τις επιπτώσεις που προκαλούνται σε μια επιζώσα όσο και την ευαλωτότητα της ίδιας όταν ζητά τη βοήθεια με άμεσο ή έμμεσο τρόπο. Η διαρκής κατάρτιση του υγειονομικού προσωπικού όλων των ειδικοτήτων αποτελεί μια βασική προτεραιότητα: Κατάρτιση ως προς το τραύμα (και όχι τη διαχείριση μετατραυματικού στρες), κατάρτιση ως προς τις συνέπειες της κακοποίησης στην ευπαθή ή όχι υγεία της επιζώσας, αλλά και την ανίχνευση της κακοποίησης μέσα από την αξιολόγηση ιατρικών/παθολογικών

ευρημάτων. Η Διοίκηση κάθε Μονάδας Υγείας (μικρής ή μεγάλης) πρέπει να ενσωματώσει στη λειτουργία της «Πρωτόκολλα διαχείρισης θυμάτων βίας και κακοποίησης» τα οποία θα προβλέπουν οδηγίες και συστάσεις, όχι μόνο για την έκδοση ιατροδικαστικής έκθεσης, αλλά και για την εν γένει συνολική ανίχνευση και διαχείριση θυμάτων βίας και κακοποίησης. Πλημμελείς ιατροδικαστικές εκθέσεις θα πρέπει να ελέγχονται μέσω διαδικασιών διοικητικού ελέγχου στις Μονάδες Υγείας, ακόμα και εάν τα στελέχη μπορεί να ανήκουν οργανικά στην αρμοδιότητα και τον έλεγχο άλλου Υπουργείου.

ii. Υποστήριξη

Η παθούσα πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει ψυχολογική υποστήριξη καθώς η ψυχολογική αποκατάσταση μετά από μια τέτοια εμπειρία απαιτεί χρόνο και επαγγελματική βοήθεια. Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και η ανάπτυξη δεξιοτήτων αντιμετώπισης του άγχους/στρες είναι κρίσιμη για την επανένταξή της στην κοινωνία. Η γυναίκα πρέπει να ενημερώνεται πλήρως για το πώς να προστατευτεί από μελλοντικές απειλές. Αυτό περιλαμβάνει την εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας στο νέο της κατάλυμα, καθώς και την εξασφάλιση της νομικής υποστήριξης και της παρακολούθησης της υπόθεσης από τις Αρχές. Η παθούσα πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένη για τα δικαιώματά της σε νομικό, κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο. Οι Υπηρεσίες Υποστήριξης πρέπει να την καθοδηγήσουν για τις διαδικασίες που μπορεί να ακολουθήσει για να προστατεύσει τον εαυτό της και τα παιδιά της από τον δράστη, ενημερώνοντάς την για τα περιοριστικά μέτρα, τα ασφαλιστικά μέτρα και τις νομικές επιλογές.

Περίπτωση Γ

1. Περιγραφή Περιστατικού

Η υπόθεση αφορά γυναίκα, μητέρα τεσσάρων παιδιών, η οποία είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας από τον σύζυγό της. Παρά το γεγονός ότι η γυναίκα είχε υποβάλει 3 φορές μήνυση εναντίον του συζύγου της για την κακοποίηση δεν είχε υπάρξει καμία απόφαση ή/και προσωρινή διάταξη που να καθορίζει τη μεταξύ τους σχέση και να κατοχυρώνει την προστασία της γυναίκας, καθιστώντας την κατάσταση ασταθή. Ενδεικτικό είναι ότι, την ώρα που η γυναίκα επικοινωνήσε με την Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών, είχε σπασμένο το χέρι (συνέπεια κακοποίησης). Κατά υποβολή μιας εκ των καταγγελιών για κακοποίηση, η επιζώσα έφερε χτύπημα στο χέρι, παρόλα αυτά, δεν ανέφερε ότι το χτύπημα προέκυψε από κακοποίηση. Επιπλέον, η γυναίκα επισκέφθηκε ιδιώτη ιατρό για να λάβει ιατρική βοήθεια για το χτύπημά της. Ούτε και εκεί ανέφερε την κακοποίηση, και ισχυρίστηκε ατύχημα. Όπως η ίδια ανέφερε κατά την λήψη Κοινωνικού Ιστορικού στην Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών, το εν λόγω περιστατικό, συνέβη κατά τη διάρκεια ενός καυγά, με τον σύζυγο να την σπρώχνει και να την χτυπά, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό της.

Κατά την υποβολή μήνυσης για περιστατικά που αφορούν απειλές για τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα και ύβρεις, οι Αστυνομικές Αρχές δεν κατάφεραν να εντοπίσουν και να συλλάβουν τον θύτη. Συγκεκριμένα ειπώθηκε «καλά, θα πάμε να τον θρούμε και θα δούμε τι θα γίνει», ενώ της έχει χορηγηθεί panic button. Επιπλέον, ο ίδιος έχει υποβάλει αντι-μήνυση στη γυναίκα για ενδο-οικογενειακή βία κι η επιζώσα κλήθηκε σε απολογία, ενώ της ορίστηκε χρονικό διάστημα λίγων ημερών ώστε να πάει για μαρτυρία. Η γυναίκα, αργότερα ενημερώθηκε για τα δικαιώματά της, όπως το δικαίωμα της πενίας, και λαμβάνει δωρεάν νομική εκπροσώπηση, με τον δικηγόρο τελικά να μην αναλαμβάνει την υπόθεση και η διαδικασία ορισμού νέου να καθυστερήσει εκ νέου, λόγω αργοπορίας στην έκδοση του εγγράφου μη ανάληψης. Η γυναίκα συνέχισε να ζει με τον θύτη ο οποίος συνέχισε να την απειλεί με βία, ενώ η ίδια ήταν οικονομικά εξαρτημένη από τον ίδιο, κάτι που ο τελευταίος επιδίωκε να το εκμεταλλευτεί, ώσπου την έκανε και «συνυπεύθυνη» για την απώλεια οικονομικής στήριξης στην περίπτωση σύλληψης του.

Η γυναίκα, μετά από κάποιο διάστημα, απευθύνθηκε σε Κέντρο Κοινότητας και έπειτα σε Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών. Η Υπηρεσία αυτή επικοινωνήσε με τις εμπλεκόμενες Κοινωνικές Υπηρεσίες για τον καλύτερο συντονισμό των ενεργειών τους. Έως σήμερα η επιζώσα δεν έχει λάβει καμία ρυθμιστική απόφαση και βρίσκεται εκτεθειμένη στην κακοποιητική συμπεριφορά του συζύγου και στις ψυχολογικές του μεταπτώσεις. Στο τελευταίο περιστατικό, η ωφελούμενη αρνούνταν, λόγω

ματαίωσης, να αναζητήσει βοήθεια. Έτσι, έγινε ενημέρωση της Αστυνομίας από την Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών, επισημαίνοντας την αναγκαιότητα να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο εν λόγω περιστατικό.

Η επιζώσα συνεχίζει να παρακολουθείται μέχρι και σήμερα από εξειδικευμένο Κέντρο Υποστήριξης, το οποίο προσπαθεί να την ενδυναμώσει και να την υποστηρίξει σε πρακτικά ζητήματα που άπτονται με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της απέναντι στον νόμο.

2. Ανάλυση περιστατικού

Η γυναίκα, αν και κατήγγειλε αρκετές φορές την κακοποίηση της και της χορηγήθηκε το Panic button, λόγω της οικονομικής εξάρτησης και των πιέσεων του θύτη ανέχθηκε την μη αποχώρηση του από το σπίτι τους. Η γυναίκα δεν μίλησε για τις σωματικές κακώσεις τόσο στην Αστυνομία όσο και στον ιδιώτη Ιατρό, εξαιτίας του φόβου της και πιθανότατα της οικονομική εξάρτησης της ίδιας από το θύτη. Και αυτό επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι η ίδια ζήτησε το «ευεργέτημα της πενίας» το οποίο και έλαβε. Επιπλέον ο θύτης προχώρησε και σε αντί μήνυση, επιβαρύνοντας την κατάσταση εναντίον της.

Σοβαρό ζήτημα ήταν η άρνηση του δικηγόρου να την αναλάβει και φυσικά, οι καθυστερήσεις στην υπογραφή εγγράφου μη ανάληψης ώστε να οριστεί νέος δικηγόρος.

Τα γεγονότα δείχνουν ότι μια γυναίκα που αποφασίζει να ξεπεράσει τους φόβους της και να μιλήσει, βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα «σύστημα» το οποίο δεν γνωρίζει και για το οποίο δεν είναι προετοιμασμένη. Αυτό επιβαρύνεται από την κάθε είδους οικονομική της εξάρτηση από το θύτη, μέχρι του σημείου να καθίσταται *συνυπεύθυνη* στην περίπτωση που ο ίδιος συλληφθεί και η ίδια χάσει την οικονομική στήριξη που έχει.

Ο μηχανισμός υποστήριξης επιζωσών, προβλέπει μια σειρά από ευεργετήματα για τις επιζώσες για τα οποία οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση και πληροφόρηση. Μέρος του μηχανισμού είναι και η δωρεάν εκπροσώπηση ή το ευεργέτημα της πενίας. Στην πράξη όμως προκύπτει ότι η γυναίκα δεν γνωρίζει πώς θα έχει πρόσβαση και πώς θα επωφεληθεί. Αυτό είναι το μεγάλο χρέος των Υπηρεσιών Υποστήριξης Επιζωσών στην ενδυνάμωση των γυναικών αλλά και η μεγάλη ανάγκη βελτίωσης του συστήματος προς όφελος τους σε ότι αφορά την πρόσβαση αλλά και την *εύκολη αξιοποίηση των επιλογών που παρέχονται*.

3. Συστάσεις

i. Το Σύστημα ανταπόκρισης και η προστασία της γυναίκας

Είναι σημαντική προτεραιότητα ώστε το σύστημα ανταπόκρισης (Υπηρεσία Υποδοχής καταγγελίας, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Δικαστήρια, Υπηρεσίες υποστήριξης) να λειτουργούν με φιλικό ως προς τη γυναίκα τρόπο. Η κάθε γυναίκα χρειάζεται να έχει εύκολη και αποτελεσματική πρόσβαση στις υπηρεσίες, και αυτό διασφαλίζεται με την παροχή «εύκολης» και αποτελεσματικής ως προς τις διαδικασίες πληροφόρησης τόσο ως προς την καταγγελία αλλά κυρίως ως προς τα επόμενα βήματα. Όταν αποφασίζει να καταγγείλει, θα πρέπει να γίνεται δέκτης πληθώρας πληροφοριών αλλά κυρίως καθοδήγησης τόσο ως προς τα δικαιώματα της αλλά και ως προς τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει. Έτσι η γυναίκα είναι δυνατόν να νιώθει περισσότερο ασφαλής ως προς την πρώτη της επιλογή (να μιλήσει) και να έχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί τα απτά οφέλη που μπορεί να αποκομίσει από την απόφαση της αυτή.

ii. Απομάκρυνση του Θύτη από την οικία και Αντι μηνύσεις

Στην περίπτωση που κρίνεται ότι η γυναίκα βρίσκεται σε κίνδυνο, είναι ανάγκη να δίνεται η επιλογή της ασφαλούς κατοικίας (καταφύγιο) για ολιγοήμερη παραμονή. Παρόλα αυτά, η πάγια θέση του “Παρατηρητηρίου” σχετίζεται με την απομάκρυνση του θύτη από την κατοικία. Επιπλέον, είναι επιτακτική η ανάγκη για την μη αποδοχή αντι μηνύσεων από την πλευρά του θύτη ειδικά και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν αλληπάλληλες καταγγελίες.

iii. Ανίχνευση κακοποίησης από Ιατρούς

Είναι σημαντικό να γίνεται σωστή ιατρική γνωμάτευση στις περιπτώσεις κακώσεων στις γυναίκες, ακόμα και όταν οι ίδιες διστάζουν να μιλήσουν. Είναι απαραίτητο να παραχθούν ειδικά Πρωτόκολλα ανίχνευσης της κακοποίησης, διαθέσιμα ανά ειδικότητα ιατρού, που θα πρέπει να είναι σε θέση να ανιχνεύει την κακοποίηση σε κάποιο δηλωθέν «ατύχημα». Είναι, εξάλλου, σημαντικό οι Ιατροί να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν περιστατικά κακοποίησης, ειδικά όταν μια γυναίκα δεν «μιλάει» ή ακόμα όταν μια ηλικιωμένη γυναίκα-θύμα κακοποίησης σιωπά, διότι εξαρτάται η υγεία της από τον θύτη (συγγενικό πρόσωπο ή φροντιστής).

iv. Ο Ρόλος των Υπηρεσιών Υποστήριξης Επιζωσών

Ολοένα και πιο πολύ προβάλλει η ανάγκη για την άμεση σύνδεση της κάθε γυναίκας που καταγγέλλει, με Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών. Αυτό εξασφαλίζει τη διαρκή ενδυνάμωση της γυναίκας, αλλά εξίσου σημαντικό είναι ότι η ίδια άμεσα

ενημερώνεται για τα δικαιώματά της οπότε και προστατεύεται ακόμα καλύτερα. Και σε αυτό το περιστατικό, όπως και σε πολλά άλλα, ο ρόλος των Υπηρεσιών Υποστήριξης Επιζώσων είναι καθοριστικός ως προς την ευημερία την ασφάλεια και το μέλλον της γυναίκας. Έχουν μια σημαντική προτεραιότητα και αποστολή στην ενδυνάμωση αλλά και υποστήριξη: την **ενδυνάμωση** ώστε να «μιλήσει» και να ξεπεράσει κάθε φόβο και την **υποστήριξη** ώστε να «κερδίσει» την οικονομική της ανεξαρτησία και να ξεκινήσει μια νέα ζωή μετά την κακοποίηση. Ο ρόλος των Υπηρεσιών αυτών δεν είναι μόνον η παροχή πληροφοριών, αλλά και η στήριξη της γυναίκας ώστε να ξεπεράσει το φόβο για να (ξανά)μπει στην αγορά εργασίας να διεκδικήσει τα οικονομικά ευεργετήματα που προβλέπονται (προγράμματα ΔΥΠΑ), και τελικά να εξασφαλίσει την οικονομική της και προσωπική ανεξαρτησία.

ν. Ο Ρόλος των δικηγόρων

Είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται ο άμεσος διορισμός δικηγόρου για τις επιζώσες έμφυλης βίας μέσω ταχύτερων και πιο ευέλικτων διαδικασιών, προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη νομική εκπροσώπηση και η προστασία τους από επιπλέον κίνδυνο ή επαναθυματοποίηση. Οι διαδικασίες διορισμού δικηγόρου, μη ανάληψης αλλά και εκ νέου διορισμού άλλου δικηγόρου, θα πρέπει να γίνεται σε άμεσο χρονικό διάστημα με σκοπό την αποφυγή περαιτέρω θυματοποίησης της επιζώσας αλλά και έκθεσής της σε κίνδυνο. Παράλληλα, είναι αναγκαία και η ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και των ίδιων των δικηγόρων ως προς αυτά τα περιστατικά με σκοπό οι ίδιοι να παρακινούν πιο άμεσα τις διαδικασίες.

Περίπτωση Δ

1. Περιγραφή Περιστατικού

Η υπόθεση αφορά ένα κορίτσι-μάρτυρα κακοποίησης της μητέρας της από τον πατέρα της, αλλά ταυτόχρονα έχει αναφέρει πως έχουν υπάρξει φορές που και το ίδιο έχει υποστεί άμεση βία από αυτόν. Η μητέρα, θέλοντας να προστατέψει τα παιδιά της (τρία παιδιά κάτω των 18 ετών), πολλές φορές τα κλείδωνε στα δωμάτιά τους. Η έφηβη έχει προσπαθήσει πολλές φορές να μπει στη μέση για να σταματήσει τη βία εις βάρος της μητέρας της, με αποτέλεσμα να γίνει κι εκείνη «άμεσο θύμα βίας», με τον πατέρα να την πιάνει από τον λαιμό σε ένα από τα επεισόδια. Το κορίτσι, μην αντέχοντας άλλο να ζει σε ένα περιβάλλον φόβου και τρόμου, αποφάσισε να αναζητήσει βοήθεια και πήγε στην Αστυνομία για να καταγγείλει την κακοποίηση της μητέρας της. Ωστόσο, η πρώτη καταγγελία έγινε χωρίς την παρουσία ψυχολόγου, λόγω υποστελέχωσης στην Αστυνομία. Η συμπληρωματική κατάθεση του κοριτσιού έγινε παρουσία ψυχολόγου, παρέχοντας την απαραίτητη υποστήριξη για την ορθή διαχείριση μιας τόσο ευαίσθητης υπόθεσης. Η αρχική αντίδραση της Αστυνομίας ήταν να συστήσει στον πατέρα να μην πλησιάζει το σπίτι και να «αφήσει τα πράγματα να κυλήσουν», κάτι που αποδείχθηκε ανεπαρκές για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η μητέρα του κοριτσιού κλήθηκε κι αυτή με τη σειρά της από την Αστυνομία για να καταθέσει για την κακοποίηση, καταγγέλλοντας και τη δική της μαρτυρία για τη βία εντός της οικογένειας από τον σύζυγό της. Στο πλαίσιο της συνεργασίας των υπηρεσιών, η Αστυνομία ενημέρωσε άμεσα την κοινωνική υπηρεσία της περιοχής, η οποία προχώρησε σε κατεπείγουσα κι επιτόπια επίσκεψη και κάλεσε την Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών για να προσφέρει την απαιτούμενη στήριξη στα θύματα της κακοποίησης (μητέρα κ κόρη). Η επιζώσα, ανέφερε στην κοινωνική λειτουργό, περιστατικά εκτενούς και συνεχούς σεξουαλικής βίας και αλλεπάλληλων βιασμών εντός γάμου που έχει υποστεί η ίδια και στην οποία έχουν βρεθεί πολλές φορές μάρτυρες τα ανήλικα τέκνα της. Η εμπλοκή των Κοινωνικών Υπηρεσιών έδωσε νέα ελπίδα για την προστασία του κοριτσιού και της μητέρας της, υπογραμμίζοντας τη σημασία της έγκαιρης και υποστηρικτικής αντίδρασης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Μετά τις ενέργειες της Κοινωνικής Υπηρεσίας και της Υπηρεσίας Υποστήριξης Γυναικών προγραμματίστηκε η εκ νέου κατάθεση της γυναίκας σχετικά με την σεξουαλική βία, όμως η ημερομηνία που ορίστηκε ήταν κατά πολύ αργότερα. Επιπρόσθετα δεν διευθετήθηκε το ζήτημα της επιμέλειας των παιδιών, εκ των οποίων ένα εμφανίζει σημάδια παραβατικής συμπεριφοράς στο σχολείο και σεξουαλική συμπεριφορά ασυμβίβαστη με την ηλικία του (αναφορά στην μητέρα

από τους εκπαιδευτικούς). Η μητέρα υποστηρίζεται από εξειδικευμένο Κέντρο Υποστήριξης Επιζώσων, σε μια δύσκολη συνθήκη ενδυνάμωσης, ενώ το κορίτσι, αλλά κι όλα τα τέκνα της οικογένειάς, έχουν εξίσου το ίδιο, ανάγκη υποστήριξης.

2. Ανάλυση περιστατικού

Σε αυτήν την περίπτωση υπάρχει ένα πολύ σοβαρό γεγονός, και αυτό είναι το γεγονός ότι ο θύτης «πιάνει το θύμα από το λαιμό». Η εν λόγω πράξη είναι μια ακραία πράξη βίας (μη θανατηφόρος στραγγαλισμός³), η οποία ενέχει την «ακραία επιβολή» από το θύτη. Επιπλέον στο περιστατικό αυτό, πίσω από μια φαινομενικά «απλή καταγγελία κακοποίησης» κρύβονται πιθανόν σοβαρότερα περιστατικά. Η διαρκής κακοποίηση του κοριτσιού από τον πατέρα της για πολλά χρόνια, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ενδοοικογενειακής βίας. Η κακοποίηση αυτή δεν περιορίζεται μόνο σε σωματική βία, αλλά φαίνεται να έχει και ψυχολογικές συνέπειες, καθώς το παιδί ήταν μάρτυρας και της βίας που δεχόταν η μητέρα του.

Η αντίδραση της Αστυνομίας στην πρώτη καταγγελία είναι προβληματική. Η έλλειψη ψυχολόγου λόγω υποστελέχωσης αναδεικνύει τα κενά στο σύστημα υποστήριξης και την αδυναμία να προσφερθεί η απαραίτητη στήριξη στα θύματα κακοποίησης. Η έλλειψη ειδικών επαγγελματιών έχει αρνητική επίδραση στην αποδοχή και αξιολόγηση της καταγγελίας, καθώς τα θύματα ενδέχεται να αισθάνονται ανασφάλεια ή να αποθαρρύνονται από τη διαδικασία. Επιπλέον, η αρχική σύσταση της Αστυνομίας να «αφήσει τα πράγματα να κυλήσουν» και να μην πλησιάζει το σπίτι, είναι εξαιρετικά επισφαλής, επικίνδυνη και αναποτελεσματική. Δεν αντιμετωπίζει τη σοβαρότητα της κατάστασης και μπορεί να ενθαρρύνει τον θύτη να συνεχίσει τις επιθέσεις του και προφανώς να αποδυναμώσει την αίσθηση της ασφάλειας του θύματος. Εφόσον καταγγέλλουν μητέρα και κόρη, είναι ανάγκη να προστατευτούν από τον θύτη, άρα θα πρέπει, πιθανόν μέσω της έκδοσης Περιοριστικών Όρων, αυτός να μην διαμένει μαζί τους (όπως ορθά επελέγη μετά τη 2^η κατάθεση).

Κατά τη συμπληρωματική κατάθεση, η παρουσία ψυχολόγου παίζει αποφασιστικό ρόλο. Η στήριξη από επαγγελματία ψυχικής υγείας κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, βοηθά το θύμα (ειδικά αυτής της ηλικίας) να εκφραστεί με μεγαλύτερη άνεση και να αναδείξει τις συναισθηματικές και ψυχολογικές συνέπειες της κακοποίησης. Ο/Η ψυχολόγος μπορεί να συμβάλλει στη διαχείριση των συναισθημάτων του θύματος και να διευκολύνει τη διαδικασία της καταγγελίας. Η αναφορά στην Κοινωνική Υπηρεσία και η εμπλοκή της Υπηρεσίας Υποστήριξης Γυναικών δείχνουν μια προσπάθεια για συντονισμένη δράση και επαρκή στήριξη των θυμάτων. Η

³ Non-fatal strangulation

συνεργασία αυτών των Υπηρεσιών μπορεί να προσφέρει το αναγκαίο πλαίσιο για την προστασία των θυμάτων, παρέχοντας παράλληλα νομική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη. Ειδικά σε περιπτώσεις όπου η βία είναι συνεχής και πολύπλευρη, οι Υπηρεσίες πρέπει να συνεργάζονται συντονισμένα και να προσφέρουν ολοκληρωμένη υποστήριξη.

3. Συστάσεις

ι. Στελέχωση Υπηρεσιών Υποδοχής Καταγγελιών

Είναι αναγκαία η περαιτέρω στελέχωσης των Υπηρεσιών πρώτης Υποδοχής καταγγελιών με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό (Αστυνομικοί, Ψυχολόγοι) για την καλύτερη διαχείριση καταγγελιών ενδοοικογενειακής βίας. Η παρουσία ψυχολόγου σε καταγγελίες βίας (όπου υπάρχουν παιδιά) είναι καθοριστική για την υποστήριξη των θυμάτων και τη σωστή καταγραφή των γεγονότων. Εξαιτίας του διαρκώς αυξανόμενου ρυθμού καταγγελιών, το φαινόμενο της υποστελέχωσης θα γίνεται ένα συστημικό πρόβλημα το οποίο μπορεί δυνητικά να λειτουργήσει ακόμα πιο επιβαρυντικά ως προς το φαινόμενο. Είναι σημαντικό να τονίσουμε την ανάγκη τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου για την υποδοχή και αναφορά περιστατικών κακοποίησης και σε άλλες Υπηρεσίες (Μονάδες Υγείας, πιστοποιημένες Δομές), ενώ η ανάγκη για την παροχή ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγγελιών είναι εθνική υποχρέωση που προκύπτει από την εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Η πρόταση του «Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου» για το «**Περιφερειακό Μοντέλο ανταπόκρισης στη βία κατά των γυναικών και κοριτσιών**» προβλέπει, μεταξύ άλλων, την πιστοποίηση των Μονάδων Υποδοχής και Ανταπόκρισης, την έγκριση και λειτουργία πρωτοκόλλου διατομεακής συνεργασίας, αλλά και την ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό των κομβικών Κοινωνικών Υπηρεσιών των ΟΤΑ.

ii. Μη θανατηφόρος στραγγαλισμός

Η αναφορά για μη θανατηφόρο στραγγαλισμό είναι ένα δεδομένο πολύ υψηλού κινδύνου για τα θύματα (γυναίκες ή παιδιά). Είναι μια μορφή ακραίου ελέγχου και κακοποίησης, όπου για πολύ συγκεκριμένους λόγους υπάρχει η πιθανότητα το θύμα να μην το αναφέρει εάν δεν ερωτηθεί. Για το λόγο αυτό η σύσταση μας είναι να υπάρχει *μόνιμα συγκεκριμένη ερώτηση από το στέλεχος λήψης της καταγγελίας σχετικά με την πράξη αυτή*. Εφόσον η πράξη αυτή καταγράφεται ως τελεσθείσα, θα πρέπει να αξιολογείται ως πολύ υψηλού κινδύνου για το θύμα.

iii. Ενίσχυση της χρηματοδότησης στις (πιστοποιημένες) Οργανώσεις

Οι οργανώσεις που παρέχουν (πιστοποιημένα) υποστήριξη στα θύματα βίας, είναι ανάγκη να έχουν μια βιώσιμη χρηματοδότηση, ώστε να μπορούν να προσφέρουν πλήρεις υπηρεσίες (ψυχολογική, καταφύγιο κλπ.) και να ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες. Η λειτουργία τους στο πεδίο, και σε συνεργασία με το Δημόσιο τομέα προσφέρει σημαντικές συνέργειες και υψηλό κοινωνικό αντίκτυπο ως προς τις κοινωνίες και τα θύματα βίας.

iv. Διαρκής παρακολούθηση και υποστήριξη επιζωσών

Η υποστήριξη πρέπει να συνεχίζεται και μετά την καταγγελία, καθώς οι συνέπειες της βίας επηρεάζουν τη ζωή των θυμάτων για μεγάλο χρονικό διάστημα, ακόμα και όταν το περιστατικό ακολουθεί την νομική οδό. Είναι σημαντικό το follow up ανά τακτά χρονικά διαστήματα από τις Υπηρεσίες Υποστήριξης.

v. Διαρκής κατάρτιση στελεχών πρώτης γραμμής

Τα δεδομένα του πεδίου διαρκώς αναδεικνύουν την ανάγκη για διαρκή κατάρτιση των στελεχών πρώτης γραμμής, δίδοντας έμφαση στα στελέχη του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης, σε ότι αφορά τις παραμέτρους του φαινομένου της κακοποίησης, την αξιολόγηση κινδύνου, τη διατομεακή συνεργασία, αλλά κυρίως την επίγνωση τραύματος. Η διαρκής κατάρτιση εκτός των άλλων (βελτίωση γνώσεων στελεχών) προσφέρει και τη δυνατότητα στα στελέχη ώστε να αισθάνονται ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά σε περιστατικά, αποφεύγοντας (εκτός των άλλων) την ματαίωση ή το burn out (φαινόμενα που ολοένα και πιο πολύ εμφανίζονται).

4. Πολιτικές Ουδετερότητας ως προς το Φύλο

Κατά την τελευταία 15ετία, η επένδυση σε πόρους στην κοινωνική πολιτική από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είχε προηγούμενο στην ιστορία της. Επενδύθηκαν πάνω από 15 δις ευρώ σε τομεακές και κομβικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, όπου η αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ήταν και παραμένει σημαντική προτεραιότητα. Αλληπάλληλα νομοθετήματα με κυρίαρχο νομοθέτημα (πλέον) τη **Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης** έθεσαν την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ως βασική προτεραιότητα στις κοινωνίες στην Ευρώπη. Οι πολιτικές της Ε.Ε. αλλά και των κρατών-μελών ενείχαν ένα «ισχυρό έμφυλο πρόσημο» ως προς την ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία, αλλά και ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών. Η ενδυνάμωση και προστασία των γυναικών, η συνεργασία των Γυναικείων (Φεμινιστικών) Οργανώσεων με τον Δημόσιο Τομέα και τον μηχανισμό άσκησης πολιτικής στην Ε.Ε., έθεσαν τη γυναίκα, το παιδί και την ασφάλειά τους σε πρώτο πλάνο.

Υπάρχουν ευρωπαϊκές πολιτικές που αναγνωρίζουν την έμφυλη διάσταση του φαινομένου. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων (2020-2025) προβλέπει την ανάγκη υιοθέτησης και προώθησης πολιτικών, προωθώντας τη διαμόρφωση ενός συστήματος που θα μπορεί να υποστηρίξει όλους τους επιζώντες βίας, ιδιαίτερα ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής, ανεξάρτητα από το φύλο τους. Παράλληλα, η Οδηγία (ΕΕ) 2024/1385 για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας αναγνωρίζει ρητά τον έμφυλο χαρακτήρα αυτών των μορφών βίας και υιοθετεί μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών-θυμάτων. Σε αντίθεση με προηγούμενες, ουδέτερες ως προς το φύλο πολιτικές, η Οδηγία θέτει συγκεκριμένα κριτήρια και υποχρεώσεις για τα κράτη-μέλη, όπως την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης, προστασία από διασταυρούμενες διακρίσεις (π.χ. λόγω αναπηρίας, εθνικότητας, σεξουαλικού προσανατολισμού) και εκπαίδευση επαγγελματιών για την αναγνώριση και πρόληψη μορφών βίας όπως η σεξουαλική παρενόχληση. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα ενίσχυσης της έμφυλης διάστασης στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασίας των θυμάτων.

Τα τελευταία χρόνια, όμως, παρατηρείται μια στροφή προς τις «ουδέτερες ως προς το φύλο πολιτικές» σε όλη την Ευρώπη, μια στροφή στις πολιτικές που δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών, ειδικά όταν πρόκειται για τη διαχείριση περιστατικών έμφυλης, ενδοοικογενειακής/ενδοσυντροφικής και σεξουαλικής βίας. Παρά το γεγονός ότι αυτές οι πολιτικές στοχεύουν στη

διαχείριση/αντιμετώπιση της βίας και στην προστασία όλων των θυμάτων, παραβλέπουν τους παράγοντες που αφορούν το φύλο και σχετίζονται με τη βία κατά των γυναικών. Αναφέρονται σε «θύματα» χωρίς να δίνεται η έμφαση στην ευαλωτότητα των γυναικών. Έτσι, οι πολιτικές αυτές παραβλέπουν την εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη που μπορούν να παρέχουν οι Γυναικείες Οργανώσεις και κατ'επέκτασιν οι Υπηρεσίες Υποστήριξης Γυναικών στις επιζώσες βίας, για να διεκδικήσουν δικαιοσύνη και να διαχειριστούν το τραύμα που προκαλείται από την κακοποίηση στη γυναίκα. Παράλληλα, θεωρείται ότι η προστασία των «θυμάτων βίας» είναι ένα ζήτημα που αφορά αποκλειστικά τον Δημόσιο Τομέα και τους μηχανισμούς καταστολής της «εγκληματικής δραστηριότητας» του θύτη, ανεξαρτήτως φύλου. Αγνοείται η ευαλωτότητα των γυναικών, αγνοούνται οι ιδιαιτερότητες των «γυναικοκτονιών» στις κοινωνίες και αντιμετωπίζονται ως «ανθρωποκτονίες» ή ακόμα και «συζυγοκτονίες» από το νομικό πλαίσιο της εκάστοτε χώρας. Η νομική προσέγγιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής/έμφυλης βίας, ακολουθεί την αυστηρά τεχνική προσέγγιση του Δικαίου, αγνοώντας (σκοπίμως) κοινωνικά χαρακτηριστικά, και κυρίως το γεγονός ότι η γυναίκα λόγω της κοινωνικής κατασκευής, βρίσκεται σε μειονεκτική θέση.

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την Προστασία των Θυμάτων (2012/29⁴) προβλέπει την προστασία όλων των θυμάτων βίας, παραβλέποντας όμως έτσι τις περιπτώσεις βίας που σχετίζονται με την ανισότητα των φύλων. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Προστασία των Θυμάτων 2020-2025 προβλέπει την απαραίτητη υποστήριξη, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και προστασία από την περαιτέρω θυματοποίηση, για όλους τους επιζώντες ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας. Ωστόσο, παραβλέπει τις ευαλωτότητες που οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν και σχετίζονται με την ανισότητα και τις κοινωνικές διακρίσεις. Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τη διαχείριση της Σεξουαλικής Παρενόχλησης (2019/1152) προβλέπει μια συμπεριληπτική προστασία όλων των φύλων, ωστόσο προσπερνάει το γεγονός ότι οι γυναίκες επηρεάζονται πολύ περισσότερο, ιδιαίτερα σε “ανδροκρατούμενους” τομείς, μην λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες προκλήσεις που οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν, όπως είναι ο φόβος για αντίποινα, η οικονομική εξάρτηση και η έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης για τις γυναίκες.

Παράλληλα, κατά την τελευταία διετία, εμφανίζεται μια σταθερή και συστηματική μείωση στη χρηματοδότηση πολιτικών αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών σε ευρωπαϊκό πλαίσιο (μείωση 20% του διατιθέμενου προϋπολογισμού για το 2025 και προβλεπόμενη μείωση 40% του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού για την επόμενη

⁴ Όπου αναμένεται η αναθεώρηση αυτής εντός του 2025

διετία), ενώ είναι αβέβαιο το ύψος διατήρησης της χρηματοδότησης εντός του νέου πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (MFF 2028-2034). Επιπλέον, η χρηματοδότηση των εξειδικευμένων Οργανώσεων Υποστήριξης Γυναικών στην Ε.Ε. βαίνει μειούμενη, καθώς αν και προβλέπεται/απαιτείται η συνεργασία του Δημόσιου Τομέα με εξειδικευμένες Οργανώσεις Υποστήριξης Γυναικών, διαφαίνεται μια «απόκλιση» από τον στόχο τόσο σε εθνικό πλαίσιο όσο και ευρωπαϊκό.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (άρθρα 18 & 22) υπογραμμίζει την ανάγκη για υπηρεσίες που να είναι εξειδικευμένες για γυναίκες που έχουν βιώσει βία. Αυτές οι υπηρεσίες θεωρούνται κρίσιμες για να παρέχουν υποστήριξη η οποία θα ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες των επιζωσών βίας. Η Σύμβαση απαιτεί ρητά την ύπαρξη εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης όπως, καταφύγια έκτακτης ανάγκης, νομική βοήθεια, ψυχολογική υποστήριξη και τηλεφωνικές γραμμές για γυναίκες-θύματα βίας. Αυτές οι υπηρεσίες είναι προσαρμοσμένες στην έμφυλη διάσταση της βίας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες.

Ωστόσο, οι τελευταίες τάσεις, όπως αναδεικνύονται από τις εκθέσεις της GREVIO, δείχνουν μια στροφή σε σχέση με τέτοιες έμφυλες προσεγγίσεις⁵. Κάποια κράτη-μέλη της Ε.Ε αμφισβητούν την ανάγκη για έμφυλες προσεγγίσεις και τάσσονται υπέρ των ουδέτερων ως προς το φύλο υπηρεσιών, μια κίνηση που αντιβαίνει στο πνεύμα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Χώρες που υιοθετούν αυτές τις ουδέτερες πολιτικές κινδυνεύουν να υπονομεύσουν τη δέσμευση για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες. Στις εκθέσεις της GREVIO τονίζεται συνεχώς ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί μορφή έμφυλης διάκρισης, που απαιτεί προσαρμοσμένες υπηρεσίες και πολιτικές για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Συγκεκριμένα, η GREVIO έχει εκφράσει ανησυχίες για την Ολλανδία, σημειώνοντας ότι η προσέγγιση της χώρας μπορεί να αποκρύπτει τη φύση της βίας κατά των γυναικών και να περιορίζει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες θύματα⁶. Παρόμοιες επισημάνσεις έχουν γίνει και για την Κροατία, όπου η GREVIO υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη αναγνώριση της έμφυλης διάστασης στη χάραξη πολιτικών⁷. Επιπλέον, σε οριζόντια ανασκόπηση των αξιολογήσεων της GREVIO, αναφέρεται ότι η υιοθέτηση ουδέτερων ως προς το φύλο προσεγγίσεων από ορισμένα κράτη-μέλη μπορεί να εμποδίζει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες θύματα βίας. Η GREVIO τονίζει ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί

⁵ 5th General Report on Grevio's Activities. (2023). Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/5th-general-report-on-grevio-s-activities/1680b1f78f>.

⁶ First Baseline Evaluation Report on Netherlands. (2020). Διαθέσιμο στο: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-report-on-netherlands>.

⁷ GREVIO Baseline Evaluation Report – Croatia. (2023). Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/baseline-evaluation-report-on-croatia/1680ac76c9>.

μορφή έμφυλης διάκρισης και απαιτεί πολιτικές και υπηρεσίες που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών.

Η έκθεση GREVIO για την Ελλάδα επισημαίνει ανησυχίες που αφορούν στην επάρκεια των διαδικασιών που παρέχουν εξειδικευμένες Υπηρεσίες για γυναίκες επιζώσες βίας. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου στην παροχή καταφυγίων, υπηρεσιών και γραμμών έκτακτης ανάγκης, ωστόσο οι εμπλεκόμενες Υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από περιορισμένη ικανότητα να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στις ανάγκες των γυναικών αυτών. Οι σχετικές Υπηρεσίες είναι λίγες σε αριθμό συγκριτικά με τις ανάγκες του πεδίου, ενώ περιορισμένος παραμένει και ο αριθμός των εξειδικευμένων επαγγελματιών που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών. Επισημαίνεται ότι μέσα από πολιτικές ουδετερότητας ως προς το φύλο, οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες διατηρούν και ενισχύουν τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο, αλλά και μεθόδους διαχείρισης που θυματοποιούν περαιτέρω τις επιζώσες. Αυτό οδηγεί στις συστάσεις της Επιτροπής για την Ελλάδα να ενισχύσει τη διαμόρφωση και την ύπαρξη λειτουργικών υπηρεσιών που να είναι εξειδικευμένες στις ανάγκες των γυναικών.

Συμπερασματικά, μέσα σε έναν κόσμο στον οποίο σημειώνονται διαρκείς κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρειάζεται να ξαναβρούν το ισχυρό έμφυλο πρόσημο. Να υπάρξει και να διατηρηθεί η ισχυρή χρηματοδότηση πολιτικών αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών, να διατηρηθεί η προτεραιότητα στήριξης των Οργανώσεων που έχουν ενεργό ρόλο στο πεδίο ως προς την ενεργή και διαρκή βοήθεια προς τις γυναίκες επιζώσες βίας. Η υπεράσπιση των θυμάτων έμφυλης βίας (γυναίκες, παιδιά, άτομα LGBTIQ+), πρέπει να είναι βασική προτεραιότητα των κοινωνιών στην Ευρώπη και προφανώς και στην Ελλάδα, δίδοντας έμφαση στην υπεράσπιση των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων βίας. Υπογραμμίζεται η ανάγκη για κατάλληλη χρηματοδότηση των εξειδικευμένων υπηρεσιών τονίζοντας τον κρίσιμο ρόλο που αυτές οι υπηρεσίες διαδραματίζουν. Οι εκθέσεις της GREVIO είναι καίριας σημασίας ως προς το να υπενθυμίζουν στις κυβερνήσεις της Ε.Ε και των κρατών-μελών για την ανάγκη διατήρησης και ενίσχυσης των εξειδικευμένων υπηρεσιών και της πλήρους εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης. Οι τρέχουσες τάσεις αποτελούν πραγματικό κίνδυνο για πισωγύρισμα σε ό, τι αφορά την ισότητα των φύλων και την προστασία των γυναικών, καθιστώντας τη συνέχιση της υποστήριξης και της υπεράσπισης αυτών των αρχών, κρίσιμη για το μέλλον.

Συμπεράσματα

Η 4^η Έκθεση του Παρατηρητηρίου παρουσιάζει τα δεδομένα του πρώτου τριμήνου για το 2025 (Ιανουάριος–Μάρτιος), των περιστατικών κακοποίησης κατά των γυναικών στο πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας στην Κρήτη. Σκοπός της είναι να αναδείξει τις συνέπειες και τις τάσεις γύρω από το φαινόμενο, να επισημάνει την κρισιμότητα προστασίας και υποστήριξης των γυναικών, να κάνει συστάσεις για καλύτερες διαδικασίες που θα βελτιώσουν την ανταπόκριση και θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της βίας.

Τα βασικά ευρήματα την 4^{ης} Έκθεσης συνοψίζονται στα παρακάτω:

Αύξηση των καταγγελιών βίας

Καταγράφεται διαρκής αύξηση των καταγγελιών για βία κατά των γυναικών σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Κρήτης, και αυτό προκαλεί ολοένα και μεγαλύτερη πίεση στις Υπηρεσίες Πρώτης Υποδοχής Καταγγελιών, τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τις Υπηρεσίες Υποστήριξης Γυναικών. Ιδιαίτερη σημασία έχει η αύξηση καταγγελίας περιστατικών κακοποίησης παιδιών, όπου το ποσοστό αύξησης είναι μεγάλο.

Η έλλειψη συντονισμού είναι κρίσιμη απειλή για τις ζωές των επιζωών

Η ανάγκη συντονισμένης ανταπόκρισης είναι μια διαρκής πρόκληση στην οποία οι φορείς πρώτης γραμμής χρειάζεται να απαντήσουν με βιώσιμο τρόπο. Από τα δεδομένα περιστατικών που αναλύθηκαν καθώς και από δεδομένα του πεδίου προκύπτει ότι: υπάρχουν καταγγελίες που δεν συσχετίζονται, κοινωνικές υπηρεσίες που δεν επικοινωνούν μεταξύ τους, υπηρεσίες που μεταβιβάζουν υποθέσεις χωρίς επείγουσα διαχείριση και δικαιοσύνη που καθυστερεί ή αδρανεί. Αυτή η αποσπασματική αντιμετώπιση δεν αποτελεί απλώς διοικητική δυσλειτουργία. Είναι μια επικίνδυνη συνθήκη που εκθέτει γυναίκες και παιδιά σε επαναλαμβανόμενο κίνδυνο, και αμβλύνει την εμπιστοσύνη στις θεσμικές διαδρομές προστασίας.

Η δημιουργία ενός πολύ-υπηρεσιακού μοντέλου διαχείρισης περιστατικών και η θεσμοθέτηση τοπικών - Περιφερειακών ομάδων παρέμβασης με την εποπτεία της Εισαγγελίας, όπως προτείνεται στην Έκθεση, είναι απολύτως απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της προστασίας των επιζωών.

Η προστασία των παιδιών πρέπει να είναι η πρώτη προτεραιότητα

Η παρουσία παιδιών σε κακοποιητικά περιβάλλοντα ή και η άμεση θυματοποίηση τους αποτελεί μία από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις δικαιωμάτων του παιδιού. Η αύξηση των καταγγελιών για κακοποίηση παιδιών, ειδικά μικρής ηλικίας, και η αναφορά περιστατικών κακοποίησης παιδιών ή ύπαρξης παιδιών μαρτύρων βίας, τονίζει την ανάγκη θεσμικής εγρήγορσης και αυστηρής τήρησης των Πρωτοκόλλων

προστασίας. Η έλλειψη άμεσης παιδοψυχιατρικής αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις στις πραγματογνωμοσύνες και η αδυναμία απομάκρυνσης του θύτη από την οικία, εκθέτουν τα παιδιά σε επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, με σοβαρές μακροχρόνιες συνέπειες.

Ανάγκη διαρκούς εκπαίδευσης των επαγγελματιών για καλύτερη υποστήριξη των θυμάτων

Από την πρώτη επαφή της επιζώσας με το σύστημα — είτε πρόκειται για την Αστυνομία, το Νοσοκομείο, τις Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών, τα Συμβουλευτικά Κέντρα, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες ή τον δικηγόρο — κρίνεται η πορεία της καταγγελίας, η ανθεκτικότητά της (επιζώσας) στην ψυχολογική πίεση και η επιτυχία της προσπάθειάς της να ξεφύγει από τον κύκλο της βίας. Η απουσία προσέγγισης με βάση την επίγνωση του τραύματος, οι αξιολογικού τύπου κρίσεις, οι αυθαίρετες ερμηνείες και η θεσμική δυσπιστία δημιουργούν ένα προβληματικό πλαίσιο που συχνά οδηγεί σε απόσυρση καταγγελίας, επαναθυματοποίηση και διαρκή έκθεση στον κίνδυνο. Παράλληλα, παρατηρείται σοβαρή υπο-στελέχωση, λιγοστοί πόροι και στελέχη που παθαίνουν ολοένα και πιο συχνά burnout.

Η συστηματική κατάρτιση όλων των επαγγελματιών που εμπλέκονται στη διαχείριση περιστατικών βίας και η διάθεση μεγαλύτερων πόρων πρέπει να αποτελεί εθνική προτεραιότητα εάν επιθυμούμε μια αποτελεσματική και βιώσιμη ανταπόκριση στο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και παιδιών. Η γνώση, η ενσυναίσθηση και η δια τομεακή συνεργασία δεν είναι πολυτέλειες, είναι βασικές συνθήκες αποτελεσματικότητας.

Η έμφυλη διάσταση δεν είναι απλώς στατιστικό στοιχείο

Η συντριπτική πλειονότητα των επιζωσών είναι γυναίκες, κάτι που δεν είναι τυχαίο. Η ενδοοικογενειακή βία, ο βιασμός, η σεξουαλική κακοποίηση, οι απειλές και ο κοινωνικός αποκλεισμός, έχουν ως κοινό υπόβαθρο την άσκηση εξουσίας μέσω του φύλου. Η προσέγγιση πολιτικών ουδετερότητας ως προς το φύλο αποκρύπτει αυτή την πραγματικότητα, οδηγώντας σε αποπολιτικοποίηση της βίας και υποβάθμιση των μηχανισμών πρόληψης και αποκατάστασης.

Η νομική ενσωμάτωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, η οποία υπογραμμίζει τον έμφυλο χαρακτήρα της βίας, παραμένει ανεπαρκώς εφαρμοσμένη στην πράξη. Οι πολιτικές οφείλουν να αναγνωρίσουν τη βία κατά των γυναικών ως μορφή κοινωνικής ανισότητας, και όχι απλώς ως ποινικά κολάσιμη πράξη.

Το Πρόγραμμα Build

Το Πρόγραμμα «Building a robust and democratic civic space» (BUILD) έχει ως στόχο την προστασία, προώθηση και ευρεία αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε. μέσω της στήριξης Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο και την ενίσχυση των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε., μέσω του Προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ Κύπρου με συνολικό ποσό επιχορήγησης 2,9 εκ. ευρώ. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα) σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος)».

Το BUILD παρέχει επίσης ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ΟΚοιΠ στην Ελλάδα και την Κύπρο, για την προώθηση της οργανωσιακής τους ανάπτυξης και της βιωσιμότητάς τους, με απώτερο σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία μίας ανθεκτικής και δημοκρατικής δημόσιας σφαίρας στην Ευρώπη.

«Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ε.Ε. ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ε.Ε. και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις».

Στοιχεία Επικοινωνίας

Μεραμβέλλου 56, 71202, Ηράκλειο

(0030) 2810 24 21 21

info@kakopoiisi.gr

projects@kakopoiisi.gr

<https://kakopoiisi.org>

Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Union of Women Association

Unionofwomenassociation